

würgen, prim. nsl. z adušiti, dušiti (II. c), M. E. düch-.

b) Dym-: S. dimati iz dymati flare M. E. 421, s. rječnik dímati V. 1. 2. vide duhati, dímânje vide duhanje; P. nadímati se V. 1. 2. ad nadoti se sich aufblähen, s. nadímati se sich anblasen, prim. č. poddymnje-t' satan, aby se oheň rozpáil (Vlček, Jan Pašek z Vratu 27), r. voz dymajuščija sja... pleči, die aufschwellenden Schultern (Tolstoj o. c. II. 441); p. śnieżna zadymka Schneewehen (Sienkiewicz o. c. IV. 36). Dodaj M. E. dymija. Tu sem spada dim, M. E. дымъ Rauch; glede pomena prim. καπ-μός Rauch: καπ-ό-ω ich hauche aus, lit. kváp-as Hauch, Duft, Ausdünstung: квер-и-ю ich hauche, rieche, č. kop kopet Rauchi, Dampf, nsl. kopéti, kopiti se muffig werden (P. seno se kopi; gnoj se kopi, M. E. копъ, коп-2. 3): W. kvap-, die Grudbedeutung: aushauchen (prim. Hes. κέκηγε·τέθνηκε), woraus sich die Bedeutungen: atmen (Hes. κάπος·ψυχή, πνεῦμα), dunsten, rauchen, riechen — entwickeln, G. Curtius o. c. 141; prim. Rauchi: Ge-ruchi, riechen, Weigand D. Wb.; tako je dim izvirno, recimo: izdih Aushauchi, človeške razmere se prene-sejo na druge stvari; prim. še č. dymka Rauchpfeife: hs. dūhān Rauchtobak. Glede oblike je omeniti, da G. Curtius o. c. 259 deli dymъ: lat. fu-mus, lit. du-mai (Pl.) Rauchi, kakor deli tudi ravno tam du-chъ, du-ša, θύ-μος, θυ-μός itd., toda v slov. se nahaja dotični -m oziroma -ch v vseh stopnjah pristojnega samoglasnika v obilici sorodnih besed, tako da smemo z Miklošičem podstaviti koren düch-, pa tudi düm-, obe obliki pa kot podalj-sani nanašati na krajšo korensko obliko dū-, ki je izpričana pod I.

c) Dum-. Sedaj smemo menda sklepati glede oblike ter reči: duma je proti dymъ, dymati in proti düm-a, kakor je duhъ, duha, duša proti dych-ati in düch-na-ti. Glede pomena smemo segati menda na pomen prvotnega korena stind. dh u-: dhū-nō-mi ich schüttele, bewege rasch hin und her, fache an, gr. θύ-ω ich brause, tobe (vom Winde, von Fluten, vom Menschen: heftig hauchen), opfere (das Opfern ist: in Rauch aufgehen lassen, d. h. als Rauchopfer verbrennen): θυ-ελλα Sturmwind, θυμός, θυ-μον Thimian (prim. babja duša: dišava), τῦ-φ-ος (koren θυ-π-) Rauch (prim. dim), Dünkel (prim. p. duma), Betäubung, θυ-σία Opfer (Rauchopfer), θυ-μός Mut, Leidenschaft, Gemüt (G. Curtius o. c. 259, 227). Tu pride v primero z besedo duma posebno θυμός. Že Platon (Kratylos 419 E.) razlaga θυμός: ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς t. j. θυμός (Gemüt) ist so benannt nach dem Brausen und Gähren der Seele, katero razlaga G. Curtius I. c. potrjuje, θυμός ima pri Homerju pomene: Leben (ἄμφο θυμὸν ἀπύρρα Ilias

6. 17, prim. dušo pustiti P.); Lust, Mut, Zorn (Auf-wallung θυσις); Sinn, Geist (duh), Gedanke (:duma). Za premišljanje ima Homer stalno formulo: ὄρουσθε κατὰ γόενα καὶ κατὰ θυμὸν, n. p. Ilias I. 193, recimo mente animoque agebat überlegte hin und her (bewegte im Geiste und Gemüte); s tem je mišljenje popisano kot dušno gibanje, prim. lat. cogitare: animo, in animo, cum animo agitare; agitare (za se) denken: agere, prim. naš ugibati (v duhu gibati), č. přemítati, n. überlegen, prim. duhtati. Isto je tudi dumati. Tako se daje lit. dumà Gedanke, Sinn, Gemüt tudi po pomenu primerjati gr. besedi θυμός; lit. dumà pa se ne more ločiti od slov. duma (M. E.). Kakor je postala beseda duh duša samostalno na do-

PAPEŽ PIJ X. GRE K TELOVADNEMU NASTOPU
KATOLIŠKIH MLADENIŠKIH DRUŠTEV

mačih tleh, isto tako menda tudi duma, predstopnje so naznačene pod düm- (a) in dym- (b). Pomen duh Atem iz dychati atmen je prenesen v pomenu duh Geist; gibanje v telesu je podoba za gibanje v duši, isto tako je postala beseda duma iz dymati; tu ponavljam vse one primere, ki so navedene pod II. c) ter jasniro izrečeno prenosbo telesnih razmer na dušne razmere. Pomen se je razvil iz dymati flare: dymъ fumus; recimo die Ausatmung: duma die geistige Atmung, das Denken; pomen flare je poznati v p. duma Stolz, prim. r. p. č. pycha Stolz, M. E. püch-: pychati, nsl. pihati blasen, napuh Hoffart (Aufgeblasenheit); prim. p. dumnie aufmerksam, stolz (spojrzał ostro a dumnie w oczy, Sienkiewicz o. c. I. 69, I. 159 który tu poseł? Jam